

Ба Шурои диссертациони 6D.KOA-018 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, Тоҷикистон, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Муминзода Орифҷони Сафо дар мавзӯи «Проблемаҳои танзими суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 – Ҳуқуқи гражданин, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ пешниҳод шудааст (Душанбе, 2022).

Соҳаи нақлиёт яке аз соҳаҳои муҳимми иқтисодӣ буда, рушди он яке аз масъалаҳои афзалиятноки сиёсати пешгирифтаи давлат мебошад. Фаъолияти нақлиётӣ қисми таркибии асосии пойгоҳи моддии иқтисодии тамоми давлатҳо аст. Он фаъолияти муътадили иқтисодӣ, ҷойгиршавии оқилонаи қувваҳои истеҳсолкунанда ва самаранокии истеҳсолот ва хизматрасониҳоро таъмин менамояд.

Беҳуда нест, ки дар Паёмҳои ҳамасолаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба соҳаи нақлиёт ва рушди он диққати ҷиддӣ дода мешавад. Дар Паёми Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 декабри с. 2018 қайд шуда буд, ки «дар шароити Тоҷикистон, ки 93 фоизи қаламрави он аз кӯҳҳо иборат аст, соҳаҳои нақлиёту коммуникатсия барои таъмин намудани рушди иҷтимоиву иқтисодӣ аҳамияти бузург доранд».

Гузариш ба иқтисодиёти бозоргонӣ имкониятҳои нави ҳимояи неъматҳои бо қонунгузорию гражданин ҳифзшавандаро ба вучуд овард. Дар шароити муосир суғурта ба яке аз воситаи маъмул ва паҳншудаи ҳимояи ҳаёт, саломатӣ, молу мулки субъектони муносибатҳои ҳуқуқи гражданин табдил ёфтааст. Суғурта ин низоми устувори муносибатҳои иқтисодӣ ва кафолати ҳалли вазифаҳои иҷтимоӣ мебошад.

Бахши рақобатпазири суғурта ҳамчун низоми ҳимоя ва дастгирии манфиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар самти таъмини бехатарии ҳаёт, саломатӣ ва ҳифзи молу мулк, рушди фаъолияти соҳибкориву сармоягузорӣ ва сарчашмаи дохилӣ ва нисбатан бозғатимоди сармоягузориҳои хусусӣ ба иқтисоди мамлакат ба ҳисоб меравад.

Фаъолияти роҳу нақлиёт дар мамлакатҳои ҷаҳон бо суръати баланд рушд намуда истодааст, ки ин як қатор мушкилотҳоро вобаста ба ҳимоя ва барқарор намудани ҳуқуқҳои вайроншуда дар натиҷаи истифодаи воситаи нақлиёти автомобилӣ ба вуҷуд меорад.

Бо дарназардошти ба вуқӯ пайвастании ҳодисаҳои зиёди роҳу нақлиёт, ки дар натиҷа ҳаёт, саломатӣ ва молу мулки шахсон зери хатар қарор мегиранд, ҷиҳати барқарор намудани ин ҳуқуқи манфиатҳои вайроншуда қонунгузорӣ механизми суғуртаро пешбинӣ намудааст.

Суғуртаи ҳатмии ҷавобгариҳои ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ яке аз намудҳои паҳншудаи суғурта дар соҳаи нақлиёт ба ҳисоб рафта, бо мақсади ҳимоя намудани манфиатҳои молумулкии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар ҳолати пайдо шудани оқибатҳои номусоид, барои ҷамъият аҳаммияти зиёд дорад. Суғуртаи ҳатмии ҷавобгариҳои ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ таърихи қадима дошта, яке аз шаклҳои аввалини пайдоиши суғурта мебошад, чунки аввалин маротиба суғурта дар соҳаи нақлиёт (нақлиёти баҳрӣ) пайдо шудааст.

Намуди суғуртаи мазкур таърихи тӯлони рушду инкишофро паси сар карда, имрӯз аксарияти мамлакатҳои ҳориҷӣ, аз ҷумла, Ҷумҳурии Тоҷикистон онро қонунан мустаҳкам намуда, василаи бехтарин ҳимояи манфиатҳои молумулкӣ ва ғайримолумулкӣ пазируфтаанд. Аз ин нуқтаи назар мавзӯи пешниҳодшуда мубрам аст.

Ҷанбаи техникийи қор низ ба таври мантиқӣ, содда ва ба таври маҷмуи таҳлилу таркиббандӣ шудани таҳқиқот аст, ки аз ду боб ва ҳафт зербоби фарогирандаи мазмуни қор муттаҳид шудааст.

Унвонҷӯ дар таҳқиқот ҳадафи мушаххас ва вазифаҳои муайян гузошта, тавонистааст, ки бомуваффақият аз иҷрои онҳо барояд. Дар таҳияи рисола аз адабиёти сершумори илмӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ - қонунгузори чандин давлатҳои дуру наздик истифода шудаанд. Инчунин, дар таҳияи рисолаи номзадӣ аз усулу воситаҳои илмӣ ба таври фаровон истифода гардидааст, ки он замина барои таҳияи нуқта ва хулосаҳои дақиқи илмӣ гаштааст.

Унвонҷӯ панҷ навгонӣ барои ҳимоя пешкаш намуда, як қатор тавсияҳо барои такмили қонунгузори амалкунанда пешниҳод намудааст. Ин пешниҳодҳо самари хуби иқтисодӣ ва амалӣ дошта метавонанд, чунки барои танзими дурусти як паҳлуи муҳими муносибатҳои маданияву тиҷоратӣ равона шудаанд. Дар умум кулли пешниҳодҳои муаллиф сазовори дастгирӣ буда, онҳо саҳми муаллиф дар ҳалли масоили мубрами маданӣ мебошанд.

Дар қатори дастовардҳо, муаллиф баъзе андешаҳои баҳснокро дар рисола ҷой додааст, масалан оид ба мафҳуми соҳибони воситаи нақлиёт, ки муаллиф пешниҳод намудааст.

Новобаста аз ин эроди баҳсталаби мо қимати илмии рисоларо паст намекунад, чунки мавзуи интихобшуда, мавзуи мубрам ва камтаҳқиқшуда дар илми тоҷик ба шумор меравад.

Рисолаи илмии Муминзода Орифҷони Сафо дар мавзуи «Проблемаҳои танзими суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзоди илмҳои ҳуқуқшиносӣ пешниҳод шудааст, кори таҳқиқоти маҷмуии ҳадафманд, хотимаёфта буда, вазифаҳои дар назди муҳаққиқ гузошташуда ба таври кулӣ ҳалли худро дар он ёфтаанд, нуқтаҳои илмии он лоиқӣ дастгирӣ буда, саҳми шахсии муаллиф дар илми ҳуқуқи маданӣ мебошанд.

Аз ин рӯ, дар хулоса Муминзода Орифҷони Сафоро сазовори дараҷаи илмии номзоди илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 -

Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалии хусусӣ мешуморем. Тақриз дар асоси муқаррароти мавҷуда, хусусан «Низомномаи Шурои диссертатсионӣ» ва «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, таҳия гардидааст.

Муқарризи:

Муовини ректор оид ба корҳои таълимии

Донишқадаи тақмили ихтисоси

Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон,

номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент

Абдуҳолиқзода А. М.

Имзои дотсент Абдуҳолиқзода А. М.-ро тасдиқ мекунад

Сардори ШК ДТИВАҚТ

Холзода Г. Х.

Суроға: 734063, Тоҷикистон, ш. Душанбе,
х. Ёбони Айни, 127 тел: +(992 37) 225 02 53